

Zpráva o činnosti za období 2016/2017

Centrum
pro lidská práva
a demokratizaci

Centrum pro lidská práva a demokratizaci vzniklo v září 2009 jako nezávislá nezisková instituce zabývající se multidisciplinárním výzkumem lidských práv. Do konce roku 2011 působilo Centrum pod patronací Mezinárodního politologického ústavu Masarykovy univerzity, od května 2012 se Centrum pro lidská práva a demokratizaci stalo občanským sdružením, které se následně na základě zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, stalo spolkem (IČO: 22610855). Na činnosti Centra se v akademickém roce 2016/2017 podílelo 10 členů, 8 interních spolupracovníků a 13 stážistů.

Členové: Hubert Smekal, Lukáš Hoder, Linda Janků, Josef Kovařík, Kateřina Studecká, Adam Blisa, Katarína Hukelová, Kamila Abbasi, Lenka Vavrušová, Jan Lhotský

Interní spolupracovníci: Katarína Šipulová, Kateřina Uhlířová, Paige Daily, Irena Kaletová, Helena Bončková, Martina Grochová, Ladislav Vyhnanek, Helena Kopecká

Stážisté: Klára Jančusková, Petr Pospíšil, Katarína Hukelová, Nikola Klímová, Kateřina Šimonová, Jan Polášek, Jana Nováková, Maria Rexová, Martin Dominik, Marek Jahn, Lucie Janotová, Šárka Dušková, Michal Oščipovský

Publikační činnost

A) Publikace Centra

Bulletin Aktuální otázky lidských práv

Centrum vydává měsíčně bulletin Aktuální otázky lidských práv, který přináší informace a krátké analýzy otázek spojených s lidskými právy, a to ve čtyřech oblastech: Mezinárodní trestní spravedlnost, Evropský systém ochrany lidských práv, Mezinárodní politika, byznys a lidská práva, Česká republika a lidská práva. V období od listopadu 2016 do října 2017 bylo publikováno celkem 10 bulletinů v češtině (čísla 9-10/2016 a 1-8/2017)

B) Publikace členů Centra

- **ABBASI, Kamila.** Muslimské zahalování (nejen) ve zdravotnictví. Cofola International 2017, Masaryk University, 2017.
- **ABBASI, Kamila.** Právo civět na ženská těla (burkiny). Deník Referendum, 2016.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Manželství jako podmínka přístupu k právnímu rodičovství. In KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka; DÁVID, Radovan a VALDHANS, Jiří. DNY PRÁVA 2015 - DAYS OF LAW 2015. Část XI. Nesezdané soužití. 2016. s. 42-55. ISBN 978-80-210-8202-1.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Náležitosti ústavní stížnosti. In Jaroslav Benák. Podáváme ústavní stížnost. Brno: Masarykova univerzita, 2016. s. 34-43. ISBN 978-80-210-8444-5.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Omezení přístupu k právnímu rodičovství z důvodu uzavření registrovaného partnerství. Právní rozhledy, Nakladatelství C.H. Beck, 2017, roč. 2017, č. 1, s. 22-28. ISSN 1210-6410.
- **HOLZER, Jan, Pavel MOLEK, Pavel DUFÉK, Jiří BAROŠ, Michal MOCHŤAK, Ivo POSPÍŠIL, Petr PRECLÍK a Hubert SMEKAL.** Demokratyzacja i prawa człowieka. Spojrzenie z Europy Srodkowej. první. Krakow - Brno: Osrodek Mysli Politycznej – Uniwersytet Masaryka, 2016. 327 s. Studie i analizy. ISBN 978-83-64753-47-3.

- **KILIAN, Petr, Ivo POSPÍŠIL a Hubert SMEKAL.** International Human Rights in Czech Legal Education. *International and Comparative Law Review*, 2016, Vol. 16, č. 2, s. 87-98. ISSN 1213-8770. doi:10.1515/iclr-2016-0016.
- **KOSAŘ, David, Filip KŘEPELKA a Ladislav VYHNÁNEK.** Kompendium evropského ústavního práva. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2017. 265 s. ISBN 978-80-210-8581-7.
- **KRPEC, Oldřich, Petr OCELÍK a Hubert SMEKAL.** Narrowing the Divide: Perspectives on the Future of Mixed Methods Report From Central and Eastern Europe. *Journal of Mixed Methods Research*, SAGE, 2017, roč. 11, č. 1, s. 14-16. ISSN 1558-6898. doi:10.1177/1558689816676660.
- **LHOTSKÝ, Jan.** The ICC Arrest Warrant for the Sudanese President Omar al-Bashir in Connection with his Visit to the Republic of South Africa. *Czech Yearbook of Public & Private International Law*, Praha: Czech Society of International Law, 2016, roč. 7, č. 1.
- **NOVÁKOVÁ, Jana a Marek KÁČER.** Na okraji krajnej núdze. O prepisování zákonov počas ich aplikácie. *Právnik, AV ČR, Ústav státu a práva*, 2017, roč. 1/2017, s. 79-83. ISSN 0231-6625.
- **SMEKAL, Hubert a Katarína ŠIPULOVÁ.** Empirický právní výzkum. *Jurisprudence*, Wolters Kluwer a.s., 2016, roč. 25, č. 6, s. 31-38. ISSN 1802-3843.
- **SMEKAL, Hubert a Katarína ŠIPULOVÁ.** Výzkum lidských práv: Kritická reflexe současných přístupů. *Středoevropské politické studie*, 2016, roč. 18, č. 4, s. 381-411. ISSN 1212-7817. doi:10.5817/CEPSR.2016.4.381.
- **SMEKAL, Hubert, Katarína ŠIPULOVÁ, Ivo POSPÍŠIL, Jozef JANOVSÝ a Petr KILIAN.** Making Sense of Human Rights Commitments: A Study of Two Emerging European Democracies. Brno: MUNI Press, 2016. 316 s. edition Scientia ; File. No. 578. ISBN 978-80-210-8435-3.
- **UHLÍŘOVÁ, Kateřina.** The Other People: Interdisciplinary Perspectives on Migration. *International Journal of Refugee Law*, 2016, roč. 28, č. 3, s. 531-535. ISSN 0953-8186. doi:10.1093/ijrl/ew049.
- **URBÁNIKOVÁ, Marína a Hubert SMEKAL.** Právní věda a právní psaní: postačí vždy jako výzkumná metoda "číst, přemýšlet a psát"? *Jurisprudence*, Wolters Kluwer a.s., 2017, roč. 26, č. 4, s. 37-41. ISSN 1802-3843.
- **VAVRUŠOVÁ, Lenka.** Aplikace doktríny prostoru pro uvážení v kauze domácích porodů. In: ŠIMÍČEK, Vojtěch a kol. *Lidská práva a medicína*, Brno: Masarykova univerzita, 2017, s. 127-134. ISBN 978-80-210-8700-2.
- **VITOUL, Vlastimil a Lenka VAVRUŠOVÁ.** Existence zákonné záruky ve spotřebitelském právu – ano, či ne? *Rekodifikace a praxe*, Wolters Kluwer ČR a.s., 2016. ISSN 1805-6822.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** A Holistic View of the Czech Constitutional Court Approach to the ECtHR's Case Law. *Heidelberg Journal of International Law*, 2017, roč. 77, č. 3, s. 715-744. ISSN 0044-2348.

Konference a další aktivity

A) Akce uspořádané Centrem

Dne 6. prosince 2016 CLPD uspořádalo v rámci Týdne lidských práv besedu s názvem **Zbraně a lidská práva**, na níž jako řečníci vystoupili Peter Tkáč (NESEHNUTÍ) a Josef Kraus (FSS MU).

V únoru 2017 CLPD již počtvrté organizovalo národní kolo soutěže **Jessup Moot Court Competiton**, a to v prostorách Ústavního soudu za podpory advokátní kanceláře White & Case.

Dne 6. června 2017 uspořádalo CLPD v prostorách FSS Masarykovy univerzity seminář na téma **Vnitřně přesídlené osoby (IDPs): Aktuální perspektivy a výzvy v oblasti ochrany**. Jako řečníci vystoupily Bríd Ní Ghráinne (Sheffield University), Kristýna Andrllová (UNHCR v České republice) a Šárka Dušková (Organizace pro pomoc uprchlíkům).

Dne 4. října 2017 zorganizovalo CLPD společně se Studentskou sekcí IIPS kulatý stůl s názvem "Mezinárodní trestní soud: fungování a současné výzvy", jehož hostem byl první český soudce u Mezinárodního trestního soudu JUDr. Robert Fremr.

B) Aktivní účast členů Centra na konferencích

Hubert Smekal a Katarína Šipulová reprezentovali Centrum pro lidská práva a demokratizaci na výroční konferenci Asociace lidskoprávních institutů AHRI, jíž je Centrum členem. Konference se konala v dubnu 2017 v Leuvenu. Kromě koordinačních schůzek s dalšími obdobnými organizacemi a ústavy oba zástupci reprezentovali také výzkumnou činnost Centra s paperem (ve spolupráci s Jozefem Janovským) zbývajícím se zavazováním různých politických režimů k mezinárodním lidskoprávním úmluvám. Na podkladu všech lidskoprávních úmluv OSN a Rady Evropy autoři zkoumali, co motivuje demokratické a nedemokratické státy k ratifikaci těchto úmluv, jak se režimy ve svém přístupu k odlišným typům úmluv liší a také jaké legislativní techniky uplatňují s cílem oslabit působení a vynutitelnost svých závazků.

Vedle toho členové, stážisté a spolupracovníci Centra vystoupili se svými příspěvky na následujících konferencích:

- **ABBASI, Kamila.** Zahalování muslimských žen ve zdravotnictví. In Cofola 2017. 2017.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Přístup k právnímu rodičovství prostřednictvím institutu surogátního mateřství v České republice. In COFOLA 2017. 2017.
- **JANOVSKÝ, Jozef, Katarína ŠIPULOVÁ a Hubert SMEKAL.** Understanding Adoption of International Human Rights Treaties: Political Regimes and Commitment Patterns. In ECPR General Conference, Oslo. 2017.
- **JANOVSKÝ, Jozef, Katarína ŠIPULOVÁ a Hubert SMEKAL.** Understanding Adoption of International Human Rights Treaties: Political Regimes and Commitment Patterns. In Seminár Human Right Series výzkumního centra PluriCourts, University of Oslo. 2017.
- **LHOTSKÝ, Jan.** The International Criminal Court and Syria: Absence of Jurisdiction and the Pressing Need for International Criminal Justice. Conference: The Rome Statute of the ICC at its Fifteen: Achievements and Perspectives. Právnická fakulta UK v Praze, 2.10.2017.
- **LHOTSKÝ, Jan.** Lidskoprávní smluvní orgány na univerzální úrovni: plánovaná revize 2020. Postavení jednotlivce v mezinárodním právu, 10. Česko-Slovenské mezinárodněprávní sympozium, Liblice, 13.-14.10.2017.
- **NOVÁKOVÁ, Jana.** Alkohol jako rušitel veřejného pořádku – analýza interpretačních postupů Ústavního soudu v řízeních o zrušení „proti-alkoholových“ vyhlášek. In Cofola 2017. 2017.
- **NOVÁKOVÁ, Jana.** Ústavní zvyklosti z pohledu času. In Olomoucké právnické dny 2017. 2017.
- **NOVÁKOVÁ, Jana.** Ústavní zvyklosti: politická praxe jako vymahatelné právo? In Weyrovy dny právní teorie 2017. 2017.
- **SMEKAL, Hubert.** Přehled teorií dodržování mezinárodních lidskoprávních rozhodnutí. In Beyond Compliance – Implementace rozhodnutí mezinárodních lidskoprávních těles na národní úrovni. 2017.
- **SMEKAL, Hubert, Jozef JANOVSKÝ, Tereza PAPOUŠKOVÁ a Katarína ŠIPULOVÁ.** International Human Rights Case Law in Domestic High Politics: Judicial Use of ECtHR Case Law by the Czech Constitutional Court. In ECPR General Conference, Oslo. 2017.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína a Hubert SMEKAL.** Referencing International HR Law: Constitutional Courts in Transitional Justice. In "Legislating from Strasbourg" The Impact of Jurisprudence from the European Court of Human Rights. 2017.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína.** Externalities in Transitional Justice Decisions: The European Union and Transitional Justice Processes in Post-Communist Countries. In ICON-S 2017 Conference "Courts, Power, Public", Copenhagen. 2017.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína.** Slovakia: Democratic Backsliding and (Ab)use of Constitutional Identity: Slovakian Place in the Concept of Fundamental Constitutional Values of the European Union. In

ICON-S 2017 Conference "Courts, Power, Public", Copenhagen. 2017.

- **VAVRUŠOVÁ, Lenka a Tomáš SVOBODA.** Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci a tzv. regresní úhrady jako záruky zákonnosti ve veřejné správě. In Cofola 2017.
- **VYHNÁNEK, Ladislav a Hubert SMEKAL.** Ideologické a politické vlivy na rozhodování Ústavního soudu: Základní metodologické otázky. In Weyrovy dny právní teorie, Brno. 2017.

C) Kurzy vyučované členy Centra

- **JANKŮ, Linda (PrF MU)** – Azylové a migrační právo, Azylový moot court, Evropské právo, Mezinárodní právo veřejné, Mezinárodní smlouva v mezinárodním, evropském a vnitrostátním právu, Právní klinika uprchlického práva, Public International Law: Alternative Seminar, Úvod do mezinárodního a evropského práva
- **SMEKAL, Hubert (FSS MU)** – EU Law and European System of Human Rights Protection, Evropská unie a lidská práva, Judicializace mezinárodní politiky, Klíčové rozsudky ESD a jejich význam pro evropskou integraci, Metodologické debaty, Ústavní spory u ESD, Úvod do studia lidských práv, Čtyřtýdenní kurz k evropskému právu a lidským právům na Shandong University, Weihai, Čína (červenec 2017).
- **GROCHOVÁ, Martina (PrF MU)** – Právní klinika, pomoc obětem kriminality
- **VYHNÁNEK, Ladislav (PrF MU)** – Comparative Constitutional Law and Politics, European Constitutional Law & Politics, Human Rights in Europe, International Law and Human Rights,
 - Lidská práva a soudnictví, Lidská práva v aplikační praxi, Mediální právo, Mimoprávní vlivy na rozhodování soudů, Náboženství a víra v demokratickém právním státě, Politologie, Státověda, Ústavní právo, Úvod do státovědy, World in Transition and Central European Transformation: Lessons Learnt, International Law and Human Rights. Třítýdenní kurz pro australské studenty práv.

D) Další aktivity členů Centra

- **JANKŮ, Linda.** Členka České společnosti pro mezinárodní právo.
- **JANKŮ, Linda.** Členka Poradního orgánu Statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců.
- **JANKŮ, Linda.** Členka Skupiny expertů Výboru pro práva dítěte Rady Evropy pro návrh standardů ohledně práv dětí a jejich ochrany v kontextu migrace (Drafting Group of Experts on Children's Rights and Safeguards in the context of migration, Ad hoc Committee for the Rights of the Child, Council of Europe).
- **JANKŮ, Linda.** Členka Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva České republiky.
- **NECHVÁTALOVÁ Lucie.** Členka České společnosti pro mezinárodní právo.
- **NECHVÁTALOVÁ Lucie.** Členka České společnosti pro evropské a srovnávací právo.
- **SMEKAL, Hubert.** Člen Rady vlády pro lidská práva České republiky.
- **SMEKAL, Hubert.** Asistent ředitele EIUC pro Českou republiku.
- **SMEKAL, Hubert.** Fulbright Ambassador pro FSS MU.
- **SMEKAL, Hubert.** Člen akademického senátu FSS MU.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína.** Členka Mezinárodní společnosti pro veřejné právo (International Society of Public Law).
- **UHLÍŘOVÁ, Kateřina.** Členka Akademického výboru sítě evropských univerzit Utrecht Network za MU.
- **UHLÍŘOVÁ, Kateřina.** Členka poradního panelu VaV - MU Science Advisory Board.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Člen Mezinárodní společnosti pro veřejné právo (International Society of Public Law).

Vyžádané přednášky:

- **SMEKAL, Hubert.** Remarks to Art 7 TEU procedure. In The strategic use of the EU fundamental and human rights toolbox, EIUC Venice. 2016.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Odpovědnost státu za škodu v judikatuře Ústavního soudu. In Aktuální trendy v odškodňování újmy - II. 2017.
- **NECHVÁTALOVÁ, Lucie.** Dissonance in Multilevel System of Human Rights Protection. In EU and Human Rights. 2017.
- **NECHVÁTALOVÁ, Lucie.** The European Court of Human Rights: Practical Information. In European Court of Human Rights and Family Law. 2017.

Uspořádání workshopu:

- **KOSAŘ, David, Katarína ŠIPULOVÁ a Hubert SMEKAL.** Implementation of human rights judgments and decisions against the Czech Republic. 2017.

Uspořádání konference:

- **KOSAŘ, David, Hubert SMEKAL, Katarína ŠIPULOVÁ, Ladislav VYHNÁNEK a Jan PETROV.** Beyond Compliance: Implementace judikatury mezinárodních lidskoprávních těles - výzvy a jejich reflexe v České republice a na Slovensku. 2017.
- **VEČEŘA, Miloš, Martin HAPLA, Lukáš HLOUCH, Tomáš SOBEK, John Altair GEALFOW, Monika HANYCH, Jana KOKEŠOVÁ, Jana NOVÁKOVÁ, Katarína RUSINKOVÁ a Jakub VALC.** Weyrovy dny právní teorie 2017. 2017.

Organizace literární soutěže:

- **VEČEŘA, Miloš, Martin HAPLA, Monika HANYCH, Jana KOKEŠOVÁ, Jana NOVÁKOVÁ a Markéta ŠTĚPÁNIKOVÁ.** Právnícká povídka 2017. 2017.